

En ny förödande våg av smitta hotar - gör rätt nu

DEBATT

Debattchef: Per Zettermark.
Adress: Expressen, 105 16 Stockholm. Telefon: 08-738 30 00. På nätet: expressen.se/debatt Twitter: [ExpressenDebatt](https://twitter.com/ExpressenDebatt) Facebook: [Expressen Debatt](https://facebook.com/ExpressenDebatt) E-post: debatt@expressen.se

FREDAG 30 OKTOBER 2020

En ny förödande våg av smitta hotar - gör rätt nu

■ ■ Sverige tycks inte ha fått några fördelar av vårens katastrofala covid-19-situation, vad gäller utbredd immunitet eller ekonomi. Vi har nu varje dag tre och en halv gånger fler fall av smittade än Norge och Finland, skriver 26 läkare och forskare.

"Fler nya coronafall i Norge än i Sverige" sa rubrikerna i september. "Danmark och Norge går om Sverige i nya fall per dag."

Det såg ut som en infriad profetia: "Det är ju betydligt fler personer i Sverige som är immuna än vad man är i Norge", sa Anders Tegnell i juli. "Så jag tror att vi kommer lindrigare undan om vi får nya vågor under hösten."

Nu är läget detta: Sverige testar lika många som Norge och Finland, relativt folkmängd. Men vi har nu varje dag tre och en halv gånger fler fall än Norge och Finland, relativt folkmängd. Danmarks bild liknar vår. Men där testar man nästan fyra gånger mer. Medan en av sextioåttat testade danskar har covid-19 så var senaste svenska siffran (en vecka tidigare) en av tjugosex. Ändå är Danmark mycket mer tätbefolkat.

Hur har det blivit så här? Det finns bara en förklaring: Sommaren är över, och de har andra smittskyddsregler än vi. Speciellt två skillnader sticker ut:

I Norge måste nära kontakter till covid-19-sjuka stanna hemma i tio dagar, i Danmark tills de gjort två test, och i Finland i 14 dagar, vilket är WHO:s rekommendation. Detta sedan i våras.

Men så här stod det tills nyligen på svenska Folkhälsomyndighetens hemsida:

Fråga: "Hur ska vi bete oss när någon i hushållet är sjuk i misstänkt eller konstaterad

Statsepidemiolog Anders Tegnell.

Foto: TT

covid 19?".
Svar: "Så länge syskon eller andra familjemedlemmar inte har symtom kan de göra som vanligt och gå till förskola, skola eller jobb men samtidigt vara särskilt uppmärksamma på tillkomst av symtom och då vara hemma."

Detta har nu tagits bort. I stället anges att hushållsmedlemmar bör "stanna hemma" och "undvika kontakter med andra". Fast bara i sju dagar, och det gäller inte barn. Med andra ord ska barn gå i skolan och riskera att smitta andra, trots att vårdnadshavarna finns till hands.

Även när det gäller andra karantänregler, och begränsning av kontakter, är grannlanderna betydligt striktare än vi. Men den kanske viktigaste skillnaden gäller munskydd: Länge hänvisade FHM till att Norden unisont avvisade munskydd. Men nu står Sverige ensamt kvar. Och våra grannar skärper kraven: I Danmark krävs nu munskydd i alla publika inomhusmiljöer - affärer, biografier, sjukhus och

Otaliga svenska familjer har betalat ett mycket högt pris för vårens hållning.

skolor - och sedan tidigare i kollektivtrafiken. Ändå har Danmark

inte större smittspridning än Sverige. I Helsingfors rekommenderas munskydd i offentliga utrymmen, i kollektivtrafiken, i gymnasiekolor och på arbetsplatser, och det krävs i idrottslokaler. I Oslo krävs munskydd i publika inomhusmiljöer. Ändå har både Helsingfors

och Oslo mindre smittspridning än Stockholm.

Sverige står nu nästan ensamt i världen i sitt motstånd mot munskydd. FHM hävdar envetet att det vetenskapliga underlaget är svagt. Men deras egen lista på 35 munskyddsstudier har 31 studier som tydligt visar att det skyddar mot smitta, och endast fyra med svag evidens. Den egna referenslistan ger alltså stöd för motsatsen till den tes de själva driver. Därmed frångår myndigheten sin instruktion att vara vetenskapligt förankrad i sina rekommendationer.

Det har visat sig att ett enkelt munskydd, när det bärs av en smittad, stoppar 90 procent av viruspartiklarna vid tal, och 74 procent vid hostning. När en frisk bär det är personens skydd mot smitta inte lika effektivt. Alltså fungerar munskydd bäst när alla bär dem. Och påståendet att "ingen hindrar dig från att sätta på dig ett munskydd" är meningslöst. Att bära munskydd är en solidaritetshandling.

Otaliga svenska familjer har betalat ett mycket högt pris för vårens svenska hållning. Nästan sextusen svenskar har avlidit - tio gånger fler, relativt folkmängd, än i Finland och Norge, fem gånger fler än i Danmark. Och vi tycks inte ha fått några fördelar av vårens katastrofala situation, vad gäller utbredd immunitet eller ekonomi.

Om vi inte heller denna gång ansluter oss till ett mer vetenskapligt förankrat förhållningssätt riskerar vi en ny förödande våg av smitta.

VETENSKAPSFORUM COVID-19

FÖR VETENSKAPSFORUM COVID-19:

Anders Vahne, professor emeritus i klinisk virologi, Karolinska institutet
Fredrik Elgh, professor i virologi, Umeå universitet
Lena Einhorn, med dr i virologi

Åke Lundkvist, professor i virologi, Uppsala universitet

Åke Gustafsson, med dr i virologi, tidigare chef för mikrobiologi och värdnyggen, Region Gävleborg och Region Uppsala
Cecilia Söderberg-Nauclér, professor i mikrobiell patogenes, Karolinska institutet

Stefan Hanson, infektionsläkare, fil dr i internationell hälsa

Nele Brusselaers, docent i klinisk epidemiologi, Karolinska institutet
Bo Lundbäck, senior professor i lungsjukdomar, Karolinska institutet

Loif Bjerner, professor i lungmedicin och allergologi, Lunds universitet
Gunnar Steineck, senior professor i klinisk cancer-epidemiologi, Göteborgs universitet

Claudia Hanson, associate professor, global public health, Karolinska institutet

Jens Stilhoff Sörensen, fil dr, docent, institutionen för globala studier, Göteborgs universitet
Jakob Swensson, tekn dr, vetenskaplig dataanalys, Max Planck-institutet, Greifswald

Emil J Bergholtz, professor i teoretisk fysik, Stockholms universitet

Jana Bergholtz, fil dr i mineralogi, europeisk patientföreträdare för sällsynta sjukdomar
Sigurd Bergmann, professor emeritus, Norwegian University of Science and Technology

Marcus Carlsson, docent i matematik, Lunds universitet
Stefan Einhorn, professor i molekylär onkologi, Karolinska institutet

Manuel Felices, MD, PhD, sektionschef endokrin kirurgi, Norra Älvsborgs Länsjukhus

Jonas Frisén, professor i stamcells forskning, Karolinska institutet
Agnieszka Howoroszko, överläkare, specialist i ögonsjukdomar, Region Skåne

Ole Isaksson, professor emeritus i endokrinologi, Göteborgs universitet

Anders Jansson, överläkare i klinisk fysiologi, Danderyds sjukhus
Jan Lötvall, professor i klinisk allergologi, Göteborgs universitet
Anders Wahlén, professor emeritus i hematologi, Umeå universitet

SVERIGE ENSAMT KVAR. Virologen Lena Einhorn är en av undertecknarna från Vetenskapsforum covid-19 som nu manar Folkhälsomyndigheten till en mer vetenskaplig hållning. Foto: AGNETA ÅKESSON

MER DEBATT PÅ EXPRESSEN.SE/DEBATT

Jag hatar Centerns nya klassamhälle

Det importerade läggineproletariatet har inte en chans, skriver Jan Emanuel Johansson.

Varför är UD så tyst om Israels fredsavtal?

Sveriges Mellanösternpolitik är bedräglig, skriver Michael Cohn och Stefan Dozzi.

Stäng bidragskranen till svartkontrakten

Socialtjänsten göder organiserad brottslighet, skriver Fastighetsägarnas vd.

FÖLJ DEBATTREDAKTIONEN

Debattchef: Per Zettermark

MEJLA: debatt@expressen.se

@ExpressenDebatt

Expressen Debatt